

VEDLEGG 3

SAMMENLIGNING AV LIKESTILLINGSTILTAK I REINDRIFTSAVTALEN MED LIKESTILLINGSTILTAK I JORDBRUKSAVTALEN

Tema	Formål	Reindriftens rettigheter	Formål	Jordbrukets rettigheter
<p>Politikk – sentrale myndigheter</p>	<p>St.meld. nr 28 En bærekraftig reindrift (1991-92):117-118</p> <p>Målsettingen for norsk reindriftspolitikken er en økologisk, økonomisk og kulturell bærekraftig reindrift.</p> <p>Vilkårene for kvinner i reindriftsnæringen bør etter regjeringens mening styrkes. Målsettingen bør være tosidig slik at man på den ene siden styrker posisjon og status for kvinner som arbeider innenfor næringen og også tilrettelegger for rekruttering av kvinner til næringen. På den annen side må man legge forholdene til rette for yrkeskombinasjoner eller alternative yrkesmulig-</p>	<p>St. meld. nr. 28 (1991-1992) En bærekraftig reindrift:117-118</p> <p><i>5.1.2 Kvinner som reineiere</i></p> <p>Tosidig: 1) Ønsker å styrke posisjon og status for de kvinnene som allerede er i næringen og tilrettelegge for rekruttering av kvinner til reindriften.</p> <p>2) Legge forholdene til rette for næringskombinasjoner el. alternative yrkesmuligheter for dem som ikke vil inn i reindriften.</p> <p>Formelle rettigheter til driftsenhet, tilskuddsordninger, styrking av kvinners mulighet til næringsvirksomhet og styrking av kvinnes politiske posisjon.</p>	<p>Målsettingen er en landbrukspolitikk som er økonomisk og sosialt bærekraftig, og som bygger på at naturens ressurser skal forvaltes ut fra prinsippet om langsiktig økologisk bærekraft.</p> <p>St. meld. nr. 19 Om norsk landbruk og mat-produksjon 1999-2000:17</p> <p><i>2.2.7 Rekruttering til landbruket er en forutsetning for å nå de politiske mål om et levedyktig og bærekraftig landbruk i hele landet.</i></p> <p>St. meld. nr. 19 Om norsk landbruk og mat-produksjon 1999-2000:88-90</p> <p><i>5.6.2 Likestillingspolitikken i landbruket må forankres i likestillingsloven.</i></p>	<p>St. meld. nr. 19 (1999-2000) Om norsk landbruk og matproduksjon</p> <p>Landbrukspolitikken skal fremme likestilling for begge kjønn i tråd med den generelle likestillingspolitikken. Regjeringen har som mål at kvinner og menn skal ha reell frihet og like reelle muligheter til å eie landbrukseiendommer, og til å drive aktivt i tradisjonell produksjon og i nye næringer innen og i tilknytning til landbruket. På denne måten underbygges de landbrukspolitiske mål om et levedyktig og bærekraftig landbruk i hele landet.</p>

	heter for dem som ikke ønsker å drive reindrift.			
Reindrifftsav-talen kontra jordbruks-avtalen 2010: Kvinnerettede tiltak	<p>LMDs hjemmeside 07.05.2010: NRL og Staten ved LMD er i reindrifftsavtalen for 2010/11 blitt enige om å vurdere eksisterende utredningsmateriale knyttet til kvinnerettede tiltak i reindrifften. Målet er å foreslå konkret tiltak som kan fremme likestillingen i reindrifften.</p> <p>LMD, Nyhet 22.01.10 Reindrift: Staten tilbyr 101 mill. kr I tilbudet er det også lagt vekt på å styrke likestillingen innenfor reindrifften ved at ektefelle-tilskuddet foreslås økt.</p> <p><i>Tildelingsbrev LMD 2010 Fremme likestillingen i reindrifften.</i></p> <p>Styrke kvinnes posisjon i reindrifften: Reindrifftsforvaltningen skal arbeide aktivt for å synliggjøre, og legge til rette for å styrke kvinners</p>	<p>Sluttprotokoll fra reindrifftsforhandlingene 18. februar 2010:4 Det var enighet mellom partene i Reindrifftsforhandlinger 2010 om å nedsette en arbeidsgruppe som skulle gå igjennom og vurdere eksisterende utredningsmateriale. Formålet er å foreslå konkrete tiltak som kan fremme likestillingen i reindrifften. Arbeidsgruppen skal i lys av dette: -Foreta en gjennomgang og en systematisering av det materialet som foreligger når det gjelder reindrifftskvinnens stilling, hva som er iverksatt av tidligere forslag til tiltak, samt fremme forslag til prioriteringer som skal gjøres i forhold til de forslag som ennå ikke er iverksatt. -Kartlegge NRLs, Reindrifftsforvaltningens, Sametingets og LMDs bidrag til likestilling i næringen. I denne kartleggingen vil en gjennomgang av reindrifftsloven og reindrifftsavtalen i et</p>	<p>Jordbruksfor-handlingene Sluttprotokoll fra forhandlings-møtet 15. mai 2010:6 <i>6 Rekruttering, likestilling og kompetanse</i> Partene er enige om en samlet satsing for å fremme rekruttering til landbruket, som inneholder følgende elementer: økt tilskudd til generasjonsskifte til personer under 35 år, å igangsette et treårig prosjekt på til sammen 4,5 mill. kr for å styrke rekrutteringen til landbruksutdanning, at fylkeskommunenes ansvar for rekruttering, kompetanseheving, likestilling og etterutdanning i landbruket videreføres med 20 mill. kr i 2011, at ungdom prioriteres ved kjøp av nyetableringskvote for melk.</p>	<p>Nyhet 10.07.2010: Andelen kvinner i landbruket har økt siden 1970-tallet, men økningen har stagnert de siste årene. LMD iverksetter tiltak for å løfte arbeidet med likestilling og rekruttering. <i>Flere kvinner inn i landbruks-næringen:</i> - Økt likestilling - Tiltak for rekrutteringen - Kvinner gode på nærings-utvikling</p> <p>Statens tilbud Jordbruksforhandlingene 2010 07.05.2010:38-39 Likestilling og rekruttering Landbruks- og matdepartementet har i ”Strategi for likestilling i landbruks-sektoren” fra 2007 satt mål om 40 pst. kvinnelig representasjon når det gjelder eierandel, næringsut-øving og deltagelse i styrende organ i landbrukssektoren. Handlingsplan for mer entreprenørskap blant kvinner fra 2008 er en felles satsing fra sju departement, herunder Landbruks- og matdepartementet. Målet er at vesentlig flere kvinner skal bli entreprenører, og at andelen kvinner skal være 40 pst. innen 2013. Landbruks- og matdepartementet har bedt Innovasjon Norge om å bidra til å nå dette målet. Kvinner eier i dag 25 pst. av alle landsbrukseiendommer og andelen aktive kvinnelige gårdbrukere i 2009 er 14,3 pst.</p>

	<p>stilling i reindriften. Det er sentralt at arbeidet med verdiskaping i reindriften blir sett i sammenheng med satsingen på de kvinne- rettede tiltakene. I tillegg skal Reindrifftsforvaltningen videreutvikle arbeidet med å vurdere effektene i et likestillingsperspektiv av nye og gamle tiltak, og samtidig arbeide med holdninger rundt kvinner i reindriften</p>	<p>likestillingsperspektiv være av sentral betydning. -Arbeidsgruppens rapport legges frem for avtalepartene innen 1. oktober 2010.</p> <p>Arbeidsgruppen skal ha fire medlemmer og oppnevnes innen 1. april 2010. To av medlemmene oppnevnes av NRL og to av medlemmene oppnevnes av Reindrifftsforvaltningen. Et av Reindrifftsforvaltningens medlemmer leder arbeidsgruppen. Reindrifftsforvaltningen er også sekretariat for gruppens arbeid.</p>		<p>Kvinner driver og eier ofte de mindre gårdsbrukene. Flere av samvirkeorganisasjonene har nådd målet om minst 40 pst. representasjon av hvert kjønn i sine styrer.</p> <p>Når det gjelder de økonomiske virkemidlene som Innovasjon Norge forvalter, har det vært en positiv utvikling i andelen etablerertilskudd og BU-midler til kvinner de siste årene. I 2009 var kvinneandelen på 42 pst. for BU-midlene og 76 pst. for etablererstipendene. Gjennom trendundersøkelser er det fremkommet en forholdsvis høy kvinneandel i næringer som Inn på tunet, gårdsturisme/grønt reiseliv og økologisk drift. Det arbeides med et bedre dokumentasjonsgrunnlag for utviklingen i disse næringene generelt. Norges Bygdeungdomslag har hatt ansvaret for prosjektet ”Nå er det min tur” som er en oppfølging av programmidler avsatt over jordbruksavtalen i 2007 til rekruttering og likestilling i landbruket. Programmet har hatt en ramme på 2 mill. kr, og avsluttes våren 2010. Midlene er brukt til fylkesvise samlinger og arrangementer samt lokale prosjekter som fremmer aktivitet og oppmerksomhet rundt temaet. Det er også gjennomført en ordførerundersøkelse om rekrutteringstiltak i kommunene.</p>
<p>Virkemidler 2010/2011: Økonomiske (event. faglige,</p>	<p>Avtalen 2010/2011: 101 mill. kr Inngått 18.02.2010</p>	<p>Reindrifftsavtalen 2010/11 Fordelinger: -Reindrifftsens utviklingsfond (RUF) 30.0 mill. kr</p>	<p>Jordbruksavtalen 2010/2011: 950 mill. kr <i>Avtalen innebærer at bevilgningen over statsbudsjettet økes med 375 mill.</i></p>	<p>Jordbruksavtalen 2010/2011: Kapital 1150: - Tilskudd til LUF 962.753 mill. kr</p>

<p>sosiale, organisasjonsmessige, andre spørsmål).</p>	<p>En løpende reindrifftsavtale med tiltak som tar sikte på utvikling av reindriffts-næringen i samsvar med de enhver tid vedtatte politiske mål og retnings-linjer for reindriffts-politikken. Skal sikre midler til utviklings- og investeringstiltak i reindrifften.</p>	<p>-Styret for RUF -Forskning og utvikling RUF avvikles -Pramming av rein -Verdiskapingsprogram for reindrifft VSP-rein -Markedsføring -Fagbrevordningen -Kvinnerettede tiltak -Reindrifftsanlegg, herunder gjerder og slakteanlegg -Gjeterhytter -Oppgittepriser i Totalregnskapet (misforhold) -Tiltak som følge av radioaktiv forurensing -Tiltak for virkning for budsjettet 2010 RUF: Overføring 1 mill. kr Omdisponering: 3,25 mill. kr knyttet til kvinnerettede tiltak og prosjekter knyttet til arealforvaltning. Priser: -Ikke målpris for reinkjøtt</p> <p><i>Reindrifftsavtalen følger kalenderåret</i></p> <p>Utviklings- og investeringstiltak RUF -1 mill. kvinnerettede tiltak -4,5 mill. forskning og veiledning -0,5 mill. økt kunnskap/</p>	<p><i>kr i 2011 og målprisene på jordbruksråvarer med 420 mill. kr. Inngått 15.05.2010</i></p> <p>Regulere tiltak som er egnet til å fremme fastlagte mål for jordbruket, og som ikke er uttømmende regulert ved lov, stortingsvedtak eller forskrift.</p>	<p>- Tilskudd til skadefondet for landbruksproduksjon Fondsavsetn.: - Avsetningstiltak - Tilskudd til råvareprisord-ningen m.v. - Eksportrestitusjon Markedsreg.: - Tilskudd til norsk ull - Pristilskudd melk - Pristilskudd kjøtt - Distriktstilskudd egg - Distrikts- og kvalitetstilskudd på frukt, bær og grønnsaker. - Frakttilskudd -Tilskudd til prisnedskrivning korn - Tilskudd til matkorn -Tilskudd til potetsprit Pristilskudd: -Driftstilskudd, melkeprodukter - Produksjonstilskudd, husdyr - Beitetilskudd - Areal- og kulturlandskapstilskudd - Regionale miljøprogram - Tilskudd til økologisk jordbruk - Tilskudd til miljøvennlige spredemåter husdyrgjødsel Direkte tilskudd: - Tilskudd til dyreavl m.m. - Tilskudd til frøavl m.m. - Tilskudd til forsøksringer og teknisk planlegging - Tilskudd til pelsdyr - Tilskudd til kvalitets- og salgsmåter - Tilskudd til fruktlager</p>
---	---	--	--	---

		<p>klimaendringer og endret sykdomsbilde på rein -2 mill.Sametingets tilskuddsordning næringsutviklikling -1,4 mill. konfliktforebyggende tiltak -7,7 mill. Verdiskapingsprogram reindrift -2 mill. fagbrevordning reindr. -3 mill. markedstiltak -4,9 mill. pramming</p> <p>Kostnadssenkende og direkte tilskudd 61,8 mill.herunder følgende: -Distriktstilskudd 8,2 mill. Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag: -Produksjonspremie 25,8 mill. -Kalveslaktetilskudd 7,9 mill. -Tidligslaktetilskudd 2 mill. -Tilskudd til siidaandeler i Vest-Finnmark 6 mill. -Driftstilskudd 6,7 mill. -Ektefelle- og samboertillegg 3,4 mill. -Frakttilskudd 1,8 mill.</p> <p>Velferdsordninger Bevilgning 1,8 mill. -Tidligpensjon 300 000,- -Avløsning svangerskap/fødsel videreføres Avsetning 1 mill.</p>		<p>Utviklingstiltak: - Tilskudd til avløsning for ferie/fritid - Tilskudd til avløsning ved sykdom mv - Medlemsavgift til folketrygden - Tilskudd til sykepengeordningen i jordbruket - Tilskudd til øvrige velferdstiltak - Tilskudd til tidligpensjonsordning</p> <p>Velferdsordninger Kapittel 4150: - Markedsordningen for korn.</p>
--	--	---	--	---

		<p>-Øvrige velferdsordninger: Avsetning 1,8 mill. til folketrygdordningen og sykerpengeordningen</p> <p>Organisasjonstilskudd Bevilgning 6,1 mill. herunder 200 000,- til HMS</p> <p>Importordninger Sikre et rimelig vern mot konkurrerende import, event. fastsette kvoter for reinkjøtt og/eller levende rein for slakting som kan importeres med redusert toll.</p>		
Gunstig låneordning i forbindelse med etablering slik at generasjonsskifte og rekruttering kan sikres bedre.	Forslag fra NRL 2009: Sikre smidige generasjonsoverganger for å opprettholde nødvendig arbeidskapasitet i siidaen.	16.12.2009:10 NRL viser i sitt krav i Reindrifftsforhandlingene at reindrifften vil trenge gunstige ordninger og vilkår for å sikre rekruttering. NRL forutsetter at ordninger med investeringstilskudd og/eller lån etableres, slik at dette bidrar til smidige generasjonsoverganger for å opprettholde nødvendig arbeidskapasitet i siidaen. Lavrisikolån og rentestøtte må vurderes som tiltak i denne sammenheng.	Sikre at generasjonsskifte og rekruttering bidrar til smidige overganger.	I jordbruket og fiskeriene er det gunstige ordninger. I jordbruket finnes det investeringstilskudd knyttet til eiendom, med tilskuddsats på 30% og kvinner kan få inntil 60% av godkjent kostnadsoverslag.
Verdiskaping og Utviklingsprosjekter	Sluttprotokoll fra reindrifftsforhandlingene 18.02.2010:2 Endring av formålsbe-	Sluttprotokoll fra reindrifftsforhandlingene 18.02.2010:2 <i>Verdiskapingsprogrammet for</i>		Jordbruksavtalen 2010-2011:12 Inngått mellom Staten og Norges Bondelag 16.06.2010 Som en videreutvikling av Verdiskapningsprogrammet for mat

	<p>stemmelsen for RUF: <i>Reindriften utviklings-fond skal gjennom bruk av økonomiske virkemidler bidra til å utvikle reindriftnæringen i samsvar med de reindriftpolitiske mål. Økonomiske rammer og overføringer for øvrig blir fastsatt i forbindelse med Stortingets behandling av proposisjonene om reindriftsavtalen og det årlige statsbudsjettet.</i></p>	<p>reindrift (VSP-rein) VSP-rein administreres fortsatt av Innovasjon Norge. I god tid før iverksettelsen av Reindriftsavtalen 2010/11, gjennomføres et møte i IN sitt hovedkontor for å drøfte valg av lokalisering av administrasjonen av programmet. Hovedmålet og VSP-rein delmål videreføres. Det er nødvendig med en prioritering og tett oppfølging av de bedriftene som allerede er etablert med støtte fra VSP-rein. Sentrale satsingsområder for å styrke grunnlaget for en videreutvikling av disse bedriftene vil være: -Kompetanseheving og veiledning knyttet til forretningsdrift. -Markedskompetanse og markedsarbeid, herunder distribusjonsløsninger for å sikre at reinkjøttet kommer ut i markedet, samt markedsanalyser i forhold til de markedene man ønsker å etablere seg i, og hvilke produkter som etterspørres. -Nettverksbygging -Produktutvikling -Andre tiltak</p>	<p>etableres det et Utviklings-program for matspesialiteter fra norsk landbruk. Anbefalingene fra rapporten ”VSP mat etter 2010? – virkemidler til innovasjon, verdiskaping og mangfold på matområdet” fra mars 2010, legges til grunn for arbeidet med å etablere utviklingsprogrammet. Det etableres en styringsgruppe for utviklingsprogrammet bestående av Landbruks- og matdepartementet, Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukerlag, Fylkesmannen og Fylkeskommunen. Støtte til Bondens marked, Internationale Grüne Woche (IGW) og Måltidets Hus i Stavanger avsettes innenfor ordningen. Disponibel ramme til arbeid med omdømmebygging fordeles av styringsgruppen. Det avsettes en ramme på 62 mill. kr til Utviklingsprogram for matspesialiteter fra norsk landbruk i 2011. NB: Også reindriften er representert i Internationale Grüne Woche (IGW) og Måltidets Hus. Landbruks- og matdepartementets strategi for næringsutvikling ”Ta landet i bruk!” utgjør den nasjonale strategien for næringsutviklingsarbeid innen og i tilknytning til landbruk. Det bevilges 444,5 mill. kr til fylkesvise bygdeutviklingsmidler i 2011. Innenfor</p>
--	--	--	--

		<p>Med bakgrunn i prioriteringer gitt av avtalepartene og gitte satsingsområder, revideres programmets strategiske plan. For å følge opp den reviderte strategiske planen, utarbeides det årlige handlingsplaner med budsjett.</p> <p>Reindriftsavtale 2010-2011:1 18.02.10 For RUF gjøres følgende avsetninger: -1,0 mill. kr til kvinnerettede tiltak -5,4 mill. kr til forskning og veiledning for 2010, herunder 0,5 mill. kr til økt kunnskap om sammenhenger mellom klimaendringer og endret sykdomsbilde på rein -2,0 mill. kr til Sametingets tilskuddsordninger til næringsutvikling/STN -1.4 mill. kr til konfliktforebyggende tiltak -7,7 mill. kr til verdiskapingsprogrammet for reindrift -2,0 mill. kr til fagbrevordningen i reindriften -3,0 mill. kr til markedstiltak -4,9 mill. kr til pramming</p> <p>For øvrig kan fondets midler</p>		<p>denne rammen er det lagt til grunn en økning av bedriftsrettede midler på 31,5 mill. kr, og en reduksjon av utviklings- og tilretteleggingsmidler på 5 mill. kr. Innenfor rammen av de bedriftsrettede midlene innføres det et forsterket generasjonsskiftetilskudd/lån til personer under 35 år. Dette gjøres ved en sterkere prioritering av personer under 35 år innenfor tilskudd til investeringsstøtte, etablererstipend og tilskudd til bedriftsutvikling. Lønnsomhetsvurdering av prosjektene skal ligge til grunn for tildeling av midler. Den øvre grensen for tildeling av investeringsmidler er 750.000 kr. Det er ikke noen nedre grense for størrelsen på søknader eller støttebeløp innenfor de fylkesvise BU-midlene. Utlånsrammen for lån med rentestøtte videreføres med 1 000 mill. kr også i 2011. Nivået for rentestøtteordningen er 50 % av "ST4X" (risikofri rente 3 år stat) i foregående kalenderår. Rentestøtten kan ikke overstige 4 % Risikolån videreføres innenfor rammen av de fylkesvise BU-midlene. Det settes av 17 mill. kr til sentrale BU-midler i 2011. Fordelingen av halvparten av de sentrale BU-midlene gjøres i et separat møte mellom avtalepartene, etter tilsvarende praksis som tidligere år. Det settes av 9 mill. kr til <i>Inn på tunet</i> i</p>
--	--	--	--	--

		<p>nyttes til:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Støtte ved omfattende tap av rein i lykker -Gjeterhytter og øvrige reindriftsanlegg, herunder gjerder og slakteanlegg -Refusjon av dokumenterte utgifter til deltakelse på kurs og lignende for reindriftsutøvere -Støtte til tiltak for reindriftsnæringen som følge av klimaskapte endringer -Sikring av reindriftens beiterett, herunder støtte i forbindelse med distriktenes arbeid med sikring av arealer -Andre praktiske tiltak til fremme for reindriften, herunder transport av rein -Gjennomføring av strukturtiltak i distrikter med behov for tiltak for reintallstilpassing og ressursutnyttelse -Andre faglige tiltak til fremme for reindriften, herunder veiledning, kursvirksomhet, beitegranskning, planlegging og avlstiltak -Utvikling av binæringer og til formål av generell kulturell betydning for reindriftssamene -Tilrettelegging av 1-2 dagers 		<p>2011. Av dette avsettes det 4 mill. kr til nasjonale og regionale utviklingsprosjekter og pilotprosjekter med nasjonal overføringsverdi i 2011. Avsetningen til kommunesatsingen i <i>Inn på tunet</i>-løftet videreføres med 5 mill. kr for 2011. Partene er enige om etablering av statistikk for <i>Inn på tunet</i>. Dette følges opp i arbeidet med ny melding til Stortinget om landbruks- og matpolitikken. Utviklingsprogrammet for grønt reiseliv videreføres med 18 mill. kr i 2011. Innovasjon Norge bes om å foreta en vurdering av resultater og måloppnåelse for programmet. Satsingen på <i>Mat langs nasjonale turistveier</i> videreføres med 2 mill. kr i 2011. Satsingen er et samarbeid mellom Samferdselsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet, og skal gjennom samarbeid utvikle helhetlige og tilgjengelige mat- og reiselivstilbud langs de nasjonale turistveiene med utgangspunkt i Nord-Gudbrandsdalen. Utviklingsprogrammet for innlandsfiske videreføres med 4 mill. kr i 2011. Satsingen i Verdensarvområdene videreføres med 3 mill. kr per år i fem år. Det settes av 228 mill. kr til skogbruk og bioenergi. Den endelige fordelingen av midlene gjøres i et eget møte mellom</p>
--	--	--	--	---

		kompetansegivende kurs/etterutdanning -Utdanningsstipend (under avvikling)		avtalepartene høsten 2010. <i>Prosjektet utviklingstiltak for geit</i> videreføres med 15 mill. kr i 2011. Det avsettes 2 mill. kr til finansiering av pilotprosjekter innen E-sporing i 2011. Det avsettes 5 mill. kr til nasjonalt beiteprosjekt i 2011, med målsetting om å utvikle sauehold med mindre tap av dyr på beite. Bevilgningen til Sametingets midler til næringsformål videreføres med 2 mill. kr i 2011. Det avsettes 1 mill. kr til konfliktforebyggende tiltak mellom reindrift og jordbruk.
Velferd	<p>Velferdsordninger som reindriften har er medlemsavgift til folketrygd-fondet, sykepengeordning, avløserordning og tidligpensjon. Det er et ønske fra reindriftsnæringen at den bør ha de samme velferdsmuligheter som det som finnes i andre primærnæringer, men der velferdstilbudet tilpasses reindriftskulturen og de forhold som er i reindriftsnæringen.</p> <p>Agenda Utredning & Utvikling AS 2007: Utredningen er gjennom-</p>	<p>Reindriftsavtale 1. juli-30.juni 2010:4</p> <p><i>Velferdsordninger</i></p> <p><i>Tidlig pensjon i reindriften</i> Satsen for enbruker-pensjonen oppjusteres fra 90 000 kr til 100 000 kr per år, og tobrukerpensjonen fra 144 000 til 160 000 per år. For øvrig videreføres gjeldende regelverk. Det avsettes 300 000 kr til tidligpensjon i reindriften i Reindriftsavtalen 2010/11.</p> <p><i>Avløsning ved svangerskap/ Fødsel</i> Regelverk og satser for tilskudd til avløsning ved</p>	<p>Jordbruksforhandlingene Sluttprotokoll fra forhandlingsmøtet 15. mai 2010:13</p> <p><i>Velferdsordningene</i> for bøndene styrkes innenfor en bevilgningsøkning på 55 mill. kr.</p> <p>Velferdsordninger <i>Tilskudd til avløsning ved ferie og fritid</i> Partene er enige om at det er viktig å ha gode ordninger med kostnadseffektive rutiner for utbetaling av avløsertilskuddet ferie og fritid. Partene er enige om å øke satsene for tilskudd til avløsning ved ferie og fritid med 5 pst. Maksimalbeløpet for tilskuddsordningen økes tilsvarende med 3 000 kr til 64 000 kr per foretak.</p>	<p>Jordbruksavtale 2010-11 16.06.2010:38-41</p> <p><i>Medlemsavgift til folketrygden</i> Bevilgningen til delvis dekning av medlemsavgiften til folketrygden opprettholdes med 130,8 mill. kr i 2011.</p> <p><i>Tilskudd til sykepengeordningen i jordbruket</i> Den kollektive innbetalingen over jordbruksavtalen til sykepengeordningen, dekker tilleggspremien for økning av sykepengene fra 65 pst. til 100 pst. av inntektsgrunnlaget for sykdom utover 16 dager. Bevilgningen videreføres med 88,0 mill. kr i 2011.</p> <p>Andre velferdstiltak Avsetning til andre velferdstiltak i 2011</p>

	<p>ført som en oppfølging av avtaleforhandlingene for Reindriftsavtalen 2007/2008. Det er velferdsordningene ved svangerskap, fødsel og sykdom samt vurdering av pensjonsordning for kvinner etter modell for omsorgspoeng, som har vært vurdert.</p> <p>St.meld. nr. 28 (1991-1992):117 Dep. mener prinsipielt at reindriftsnæringen bør ha de samme velferdsmuligheter som jordbruksbefolkningen, dog tilpasset de spesielle forutsetningene næringen opererer under. Dep. tar sikte på å videreføre ordningen med folkestrygdavgift, sykepenger og avløsning i sin nåværende form. Ellers vurderer en å videreutbygge og videreutvikle velferdsordningene som har særlig stor betydning for kvinner. Dep. vil her særlig peke på avløserordningen og mulighetene for å drive reindriftsbarnehager. Her</p>	<p>svangerskap/fødsel videreføres. Det avsettes 1,0 mill. kr til tilskudd ved svangerskap/fødsel i Reindriftsavtalen 2010/11.</p> <p><i>Øvrige velferdsordninger</i> Gjeldende regelverk og avsetninger til folketrygdordningen og sykepengeordningen videreføres. Det avsettes 1,8 mill. kr til folketrygdordningen og sykepengeordningen.</p>	<p>Endringene av satser og maksimalbeløp gjøres gjeldende for avløsergrunnlaget allerede i 2010, slik at økningene får effekt på utbetalingene av tilskuddet i 2011. Partene er enige om å gjennomgå juridiske og forvaltningsmessige sider med sikte på delt utbetaling av avløser-tilskudd ferie og fritid.</p> <p><i>Tilskudd til avløsning ved sykdom</i> Partene er enige om en økning av maksimal dagsats for tilskudd til avløsning ved sykdom m.v. fra 1 200 til 1 250 kr.</p> <p><i>Landbruksvikarordningen</i> Partene viser til at heving av maksimal dagsats for tilskudd til avløsning ved sykdom, vil bidra til å styrke finansieringen av produsentenes bruk av landbruksvikarordningen.</p> <p><i>Tilskudd til tidligpensjon for jordbrukere</i> Partene er enige om å endre forskriften for ordningen, slik at mottaker av tidligpensjon samtidig kan motta fleksibel alderspensjon etter Folkestrygden.</p> <p><i>Landbrukets HMS-tjeneste</i> Partene er enige om å følge opp forslagene i arbeidsgruppe-rapporten av mars 2010 om ”Helse, miljø og sikkerhet i landbruket – Organisering og arbeidsformer”. Partene er videre enige om en reduksjon av bevilgningen til Landbrukets HMS-tjeneste med 2</p>	<p>er:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Tilskudd til landbruksvikarordningen 65 mill. kr i 2010 og 65 mill. kr i 2011. -Tilskudd til Landbrukets HMS-tjeneste 16 mill. kr i 2010 og 14 mill. kr i 2011. <p><i>Tilskudd til avløsning ved ferie og fritid</i> Vilkårene for å kunne motta tilskudd til avløsning ved ferie og fritid står i forskrift om tilskot til avløsning. Søknadsfristen er 20. januar året etter at avløsningen har skjedd. Ved oversittelse av søknadsfrist, blir det foretatt en reduksjon i tilskuddet som gjengitt i kapittel 6.1.1.</p> <p>Satsene som fastsettes i jordbruksopp-gjøret, er foreløpige og Landbruks- og matdepartementet kan etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag, justere satsene innenfor bevilgningen.</p> <p>Maksimalbeløpet utgjør 64 000 kr. Nedre grense for krav om tilskudd er 5 000 kr. Satsene fremgår av tabellen nedenfor. Beregnet beløp mindre enn 300 kr for summen av produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning ved ferie og fritid blir ikke utbetalt.</p> <p>Grunnlaget for fastsetting av tilskudd er dyretallet på foretaket per 1. januar i avløseråret. For slaktegriser og griser solgt som livdyr med levende vekt på minst 50 kg, gjess, kalkuner, ender, 39 livkyllinger og slaktekyllinger, blir antall slaktede dyr og/eller antall solgte livdyr i foregående år, lagt til grunn for fastsetting</p>
--	---	--	--	---

	<p>vises det også til avviklingslønn.</p> <p>Her vises det også til beskrivelsen av velferdsordningene i kap. 7.5.5 i Stortingsmelding nr 28 (1991-92).</p> <p>Forslag fra SeMM/NILF, Notat 2003:39 <i>Reindriftsforvaltningen – vurderinger av ordninger:</i></p> <p>Helse i reindriften I landbruket har en ordning med tilskudd til landbrukshelse, finansiert over underpost 78,15, Andre velferdstiltak. Landbrukshelse er en ideell stiftelse som er opprettet av Norges Bondelag og Norges Bonde- og Småbrukerlag. Formålet med ordningen er å fremme et effektivt og godt helse- og arbeidsmiljø i landbruket. Reindriftsyret er et yrke som lett gir slitasjeskader og helseproblemer, bl.a. som følge av langvarig snøscooterbruk. For å redusere skadene, og øke</p>		<p>mill. kr til 14 mill. kr. i 2011. Dette er knyttet til økt omsetning i stiftelsen Landbrukets HMS-tjeneste, og at det i tillegg foreslås å prioritere midler til forskning på dette området innenfor bevilgningen til forskning over avtalen.</p> <p>St.meld.nr 19 Om norsk landbruk og matproduksjon 1999-2000:136 Velferdsordningene er viktige for rekrutteringen til næringen. Nye og unge brukere vil i stadig sterkere grad stille krav til sosiale ordninger som gjør det mulig å ta ut ferie og fritid og som samtidig gir sikkerhet ved sykdom. De ulike velferds-ordningene skal samlet bidra til å tilfredsstille disse kravene. Formålet ved velferdsordningene er derfor å legge de økonomiske forholdene til rette for regelmessig ferie og fritid og økonomisk trygghet ved sykdom samt å stimulere tilgangen på avløserer/landbruksvikarer.</p>	<p>av tilskudd. Tilskuddsatser, maksimalbeløp og nedre grense for krav om tilskudd er det samme i disse tilfellene.</p> <p><i>Tidligpensjonsordningen for jordbrukere</i> Ordningen er regulert i forskrift om Tidligpensjon til jordbrukere. Satsene er 100 000 kr for enbrukerpensjon og 160 000 kr for tobrukerpensjon. Grensen for annen inntekt for ektefeller/samboere ved søknad om tobrukerpensjon, dvs. beløpet for å komme inn under ordningen, er 100 000 kr. Fra 2011 innføres det mulighet for å motta fleksibel alderspensjon etter Folketrygden fra fylte 62 år. Forskrift om tidligpensjon til jordbrukere endres slik at det blir mulig å motta tidligpensjon og fleksibel alderspensjon samtidig.</p>
--	--	--	--	---

	<p>arbeidsmiljøet i reindriften, foreslår NILF å innføre en lignende ordning for reindriftsnæringen. En slik tilskuddsordning kan være med på å skape en sikrere arbeidsplass, med mindre skader. Ordningen kan også være med på å sikre et tryggere oppvekstmiljø for barna. En slik ordning bør finansieres over post 79, Velferdsordninger.</p>			
<p>Velferd Forts.</p>	<p>Pensjonsordning for kvinner i reindriften <i>Agenda 2008:20-28</i> Oppdraget var å vurdere om det kan være hensiktsmessig å innføre en pensjonsordning for kvinner i reindriften, etter modell av ordningen med pensjonsordning for omsorgsoppgaver i hjemmet. Bakgrunnen er at mange kvinner utfører ulønnet arbeid i reindriften, og dermed kan ende opp som minstepensjonister etter et langt yrkesliv. Disse har ikke har opparbeidet seg pensjonspoeng. I vurderingen sies det at innføring av en ordning med opparbeiding av</p>		<p>Pensjonsordning for kvinner i landbruket <i>Agenda 2008:26-27</i> Innenfor jordbruket er det etablert en tidligpensjonsordning for jordbrukere. Tidligpensjonsordningen skal bidra til å lette generasjonsoverganger i jordbruket for dem som har hatt hoveddelen av sine inntekter fra jordbruk/gartneri og skogbruk. Hensikten er å bidra til tidligere generasjonsskifter og derigjennom stimulere rekrutteringen. Jordbrukere som har fylt 62 og som har drevet jordbruk i minst 15 år kan søke om tidlige pensjon. For å utløse tidlig pensjon stilles det bestemte krav til inntekt i en referanseperiode på 5 år. Dette gjelder både næringsinntekt fra bruket og annen inntekt. Tidlig pensjon ytes som enbrukerpensjon</p>	<p>Jordbruksavtale 2010-11:41 Tidligpensjonsordningen for jordbrukere Ordningen er regulert i forskrift om Tidligpensjon til jordbrukere. Satsene er 100 000 kr for enbrukerpensjon og 160 000 kr for tobrukerpensjon. Grensen for annen inntekt for ektefeller/samboere ved søknad om tobrukerpensjon, dvs. beløpet for å komme inn under ordningen, er 100 000 kr. Fra 2011 innføres det mulighet for å motta fleksibel alderspensjon etter Folketrygden fra fylte 62 år. Forskrift om tidligpensjon til jordbrukere endres slik at det blir mulig å motta tidligpensjon og fleksibel alderspensjon samtidig.</p>

	<p>pensjonspoeng for ulønnet arbeid utført av kvinner i reindriften, vil i hovedsak være et velferdspolitisk tiltak og gi en større trygghet for dem det gjelder.</p> <p>Undersøkelsen tyder ikke på at innføring av en ordning med opparbeiding av pensjonspoeng i nevneverdig grad vil påvirke produsksjonsutviklingen og kvinnes posisjon i reindriften. De årlige fremtidige kostnadene ved ordningen foreslås finansiert over reindriftsavtalen, men det må avklares om dette kan skje ved en overføring til folketrygden på det tidspunktet pensjonene kommer til utbetaling eller om det skal bygges opp et kollektivt pensjonsfond med årlige innbetalinger til en privat pensjonskasse.</p>		<p>eller tobrukerpensjon. Ordningen administreres av Statens landbruksforvaltning.</p> <p>Statens tilbud Jordbruksforhandlingene 2010 07.05.2010:126-127</p> <p>Fra 2011 innføres rett til å ta ut fleksibel alderspensjon fra 62 år, og en kan tjene så mye en vil i tillegg til pensjonen uten avkorting. I Jordbrukets krav foreslås det adgang til å kunne motta midler over denne nye ordningen for alderspensjon etter Folketrygden og samtidig kunne ha uttak av tidligpensjon til jordbrukere.</p> <p>Jordbruksforhandlingene 2010 Sluttprotokoll fra for-handlingsmøtet 15.05.2010</p> <p>Partene er blitt enige om å endre forskriften for ordningen, slik at mottaker av tidligpensjon samtidig kan motta fleksibel alderspensjon etter Folketrygden.</p>	
<p>Velferd Forts.</p>		<p>Reindrift: Refusjonsordning ved svangerskap og fødsel</p> <p>Formålet er å bidra til å finansiere leie av avløsere i reindriften ved svangerskap og fødsel og styrke kvinners</p>		<p>Landbruket: Refusjonsordning ved svangerskap og fødsel</p> <p>I landbruket er Tilskudd til avløsning ved sykdom m.v. en felles ordning for sykdom og også for særlige grunner som svangerskap/fødsel, dødsfall, repetisjons-</p>

		<p>stilling i reindriften.</p> <p>Nå begrenses tilskudd til 12 uker før fødsel, noe som synes knapp, særlig dersom dette er ment som en avlastning til aktive, gravide kvinner. Avløsertilskudd skal dekke kun 3 måneder.</p> <p>Ordningen forslås utvidet til 9 måneder for aktive kvinner i næringen pluss inntil 3 måneder for fedre. (Økning inntil 160 000 kr per fødsel/svangerskap.)</p> <p>Vurdere lemping i bestemmelsen om at en kun må benytte avløser som ikke har hatt inntekt fra reindriften og avløser som kjenner de lokale forholdene.</p>		<p>/heimeverns-/sivilforsvars-øvelser, følge av barn. Ved refusjon av avløserutgifter ved svangerskap/fødsel gis moren refusjonen.</p>
<p>Velferd Forts.</p>		<p>Avløserordning ved sykdom Eksisterer ikke noen avløserordning ved sykdom i reindriften.</p> <p>Agenda rapporten 2007 skriver at de er behov for fast avløserordning ved sykdom i reindriften: Innføring av avløserordning ved sykdom i reindriften vil kreve at det etableres et regelverk for bruk av ordningen, på linje med et man har i landbruket. I tillegg må det enten etableres</p>	<p>Avløserordning ved sykdom I landbruket er avløserordningen en refusjonsordning som går ut på at søkere kan få refundert utgifter som de har hatt for å leie avløser. Ordningene omfatter tilskudd til avløsning ved ferie og fritid, sykdom, svangerskap/fødsel/adopsjon, følge sykt barn til behandling og dødsfall i nær familie. Avløsningen må organiseres som et arbeidsgiver/arbeidstakerforhold, men søkeren kan overlate arbeidsgiveransvaret til et avløserlag,</p>	<p>Jordbruksavtalen 2010-11:41</p> <p>Tilskudd til landbruksvikarordningen Tilskudd per årsverk landbruksvikarvirksomhet i avløserlagene er 270 200 kroner. Avløserlagene kan bruke inntil 40 000 kroner per årsverk til administrasjon, rekruttering, opplæring mv. Maksimal egenandel for bruk av landbruksvikar fra avløserlagene er 1 250 kroner, som tilsvarer maksimal dagsats i tilskudd til avløsning ved sykdom mv. Det er ikke krav om at landbruksforetak må være</p>

		<p>avløserlag eller på annen måte legge til rette for at en har avløsere, samt at finansieringsordningen må også være på plass.</p> <p>I Agendas rapport fremkommer det at innenfor landbruket utgjør avløserlag/avløseringer 80 000 per årsverk. Rapporten har estimert utgiftene i reindriften med utgangspunkt i kostnadsnivå og antall årsverk i jordbruket. Statens samlede kostnader til avløserordningene i landbruket vil være 64 mill. kr i 2008. Noen av kostnadene skal også dekke etterbetaling for 2007. Antall årsverk i reindriften utgjør ca. 4,5% av dens samlede sysselsettingen i jordbruket, og med det grunnlaget vil kostnadene til refusjon av avløserutgifter ved sykdom i reindriften maks beløpe seg til 2,8 mill. kr per år.</p>	<p>en avløsering eller kommunen. Avløsertilskuddet kan gis til å dekke faktiske utgifter. Dagssats for tilskudd til avløsning ved sykdom m.v er kr 1250 (2010).</p> <p>II) Landbruksvikarvirksomheten</p> <p>a) En viktig forutsetning for at avløserordningen har kunnet fungere, er tilgang på kvalifiserte avløsere. Kommuner som har hatt et frivillig landbruksvikartilbud, har mottatt tilskudd over Jordbruksav-talen til dette formålet (240 årsverk).</p> <p>b) I den nye landbruksvikarordningen er det avløserlagene som er tillagt ansvaret for å ha tilstrekkelig landbruksberedskap.</p>	<p>medlem i et avløserlag for å kunne motta bistand fra landbruksvikar.</p>
<p>Utredninger Likestilling Kvinner</p>	<p>LMD: I) Kvinnenes situasjon i reindriften <i>Vurdering av tiltak for å utvikle en mer målrettet og faktisk likestilling i reindriften.</i> Mandatet for LMDs arbeidsgruppe 2004:</p>	<p>LMD: Kvinnenes situasjon i reindriften <i>Vurdering av tiltak for å utvikle en mer målrettet og faktisk likestilling i reindriften.</i> Rapport fra arbeidsgruppe 22.11.2004 Arbeidsgruppen har i sin</p>	<p>LMD hjemmesiden: Likestilling i landbruket 2010 Det er et mål at kvinner og menn skal ha like muligheter til å drive næringsvirksomhet i og i tilknytning til landbruket. LMD ønsker å legge til rette for at unge jenter og kvinner i større grad benytter seg av sin odelsrett</p>	<p>LMD -Strategi for likestilling i landbrukssektoren 10.07.2007 -Inn på tunet, Handlingsplan sept. 2007 -Nå er det min tur</p>

	<p>Formålet er å få utviklet en fornyet og mer målrettet likestillings-politikk i reindrifts-næringen med siktemål å legge til rette for økt deltakelse og innflytelse fra kvinner.</p> <p><i>Pressemelding LMD 17.12.2004</i> <i>Reindrift: Kvinner dårligst ut</i> Reindrift: En rekke undersøkelser viser at kvinnene kommer dårligere ut enn menn i reindriftsnæringen. I januar i år nedsatte derfor Landbruks- og matdepartementet en arbeids-gruppe for vurdering av tiltak for å utvikle en fornyet og mer målrettet likestillings-politikk i reindriften.</p> <p>Siktemålet var å legge til rette for økt deltakelse og innflytelse fra kvinner. Arbeidsgruppen som overleverte sin rapport i slutten av november, har tatt for seg en del av de mest sentrale utfordringene knyttet til kvinnes</p>	<p>vurdering lagt til grunn målsettingene for reindriftspolitikken, dvs. økonomisk, økologisk og kulturell bærekraftig. Ved innføring av tiltak for å bedre kvinnes situasjon, er det viktig at disse så langt som mulig ikke står i motstrid med målene for reindriftspolitikken. Dette innebærer at det er begrenset hvor langt gruppen har funnet det forsvarlig å foreslå økonomiske særtiltak uten at dette er analysert nærmere både i forhold til effekt og andre mål innenfor reindriftspolitikken. Det er imidlertid foretatt én evaluering i den tiden gruppen har arbeidet emd problemstillingen. Erfaringene fra den evalueringen er lagt til grunn i arbeidet.</p> <p>Arbeidsgruppens rapport kan både være et bidrag til den videre drøftingen av hvordan kvinnes situasjon i reindriften kan bedres, samt innspill i vurderingen av innføringen av konkrete tiltak. Dokumentet inneholder noen konkrete forslag til tiltak på kort sikt, men også</p>	<p>og slik kommer inn i landbruksnæringa. Kvinner er sentrale i utviklingen av tilleggsnæringene, og derigjennom av næringslivet på bygdene. Vi tror at en økt andel kvinner i næringa vil gjøre den mer robust og bedre økonomien i næringa fordi den tar i bruk alle tilgjengelige ressurser.</p> <p>LMD -Strategi for likestilling i landbruks-sektoren 10.07.2007:21 For å bedre kjønnsrepresentasjon og bedre likestillingssituasjonen i landbruket må flere kvinner rekrutteres inn i sektoren. Hovedutfordringen for likestilling i landbruket er knyttet til:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Rekruttering til eierskap av landbrukseiendommer og bosetting på landbrukseiendommer 2.Rekruttering til selvstendig næringsdrift med basis i gården og landbrukets ressurser 3.Rekruttering til styrer i samvirke-organisasjoner og faglag 4. Utvikling av kunnskaps-grunnet for politikktutforming <p><i>Målsetting:</i> Kvinner og menn skal ha like reelle muligheter til eierskap, til å overta og bosette seg på landbrukseiendommer og til å drive næringsvirksomhet med</p>	<p>Norges Bygdeungdomslag: Prosjektet er startet opp for å få flere unge og flere jenter inn i landbruket.</p> <p>Plan for meir likestilling i landbruket <i>Handlingsplan for meir entreprenørskap blant kvinner 2008:34</i> Landbruks- og matdepartementet la i juli 2007 fram ein strategi for likestilling i landbruket. Målsetjinga er å auke eigardelen til kvinner, få fleire kvinner til å bli næringsutøvarar i landbruket og med i styre og dessutan å utvikle kunnskapsgrunnet knytt til kvinneleg deltaking i og i tilknytning til landbruket.</p> <p>I styringsdialogen mellom Landbruks- og matdepartementet og Innovasjon Norge blir det lagt vekt på informasjonsarbeid knytt til å spreie informasjon om næringsutvikling og det å motivere til dette. Det er naturleg å særleg rette merksemda mot kvinnelege entreprenørar. Landbruks- og matdepartementet la i 2007 fram ein strategi for næringsutvikling i og i tilknytning til landbruket: «Ta landet i bruk!». Målet er å skape nye og styrkje eksisterande arbeidsplassar i Bygde-Noreg. Strategien inneber mellom anna å satse på mat, økologi, treverk, bioenergi, grønt reiseliv og «Inn på</p>
--	---	--	---	--

	<p>situasjon i næringen, og kommer med forslag til tiltak på kort sikt og anbefalinger om hvordan man skal arbeide videre med dette spørsmålet.</p> <p>I rapporten gis det innledningsvis en oversikt over utviklingen i kvinnenes rolle i reindriftsnæringen. Videre belyser arbeidsgruppen hvordan holdninger kan påvirke kvinnenes posisjon i reindriftsnæringen. Arbeidsgruppen har vurdert problemstillingen i forhold til reindriftsloven og ordningene over reindriftsavtalen, samt belyst utfordringene knyttet til en del sentrale velferdsordninger. Det er også foretatt en vurdering i forhold til bl.a. rekrutteringen til reindriften, lærlingordninger, skatte- og avgiftsrettslige forhold samt kjønns-representasjon i styrer og forvaltningen.</p> <p>II) Agderforskning: <i>Prosjektrapport nr 36/2004</i> <i>Evaluering av</i></p>	<p>anbefalinger om hvordan man skal arbeide videre med dette spørsmålet. Dokumentet kan nyttes som underlag i forbindelse med reindriftsforhandlinger i 2005-2006.</p> <p>II) Agderforskning: <i>Prosjektrapport nr 36/2004</i> <i>Evaluering av kvinnerettede tiltak i reindriftsnæringen,</i> <i>29.10.2004</i></p> <p><i>Pressemelding LMD</i> <i>20.12.2004</i> <i>Reindrift: Kvinnerettede tiltak evaluert</i></p> <p><i>Kvinnenettverk</i> Prosjektet "Kvinnerettede tiltak i reindriftsnæringen" ble satt i gang av Kommunal- og regionaldepartementet i 1999. Hovedmålet var å oppnå en forbedret stilling for kvinner i reindriftsnæringen. I 2001 ble prosjektet videreført som en ordning over reindriftsavtalen mellom staten og Norske Reindrifts-samers landsforbund. Etter den tid har det blitt årlig avsatt 1 mill. kr til ordningen. Midlene har i hovedsak vært brukt til å gi</p>	<p>basis i landbruket. Kvinner og menn skal ha like reelle muligheter til innflytelse og makt i landbrukssektoren.</p> <p>Det er et mål at det skal være full likestilling i landbruket. Full likestilling oppnås når hvert kjønn er representert med minst 40% for hvert av målene.</p>	<p>tunet». Eit sentralt omsyn i strategien er å leggje til rette for at begge kjønn og aktørar i ulike livsfasar får gode moglegheiter til å utvikle lønnsam næring. Landbruks- og matdepartementet har sett i verk eit «Treasert Innovasjons-program». I programmet blir Innovasjon Norge oppmoda til å ta i bruk moglegheitene som kan liggje i programmet, til å inkludere fleire kvinner som ressurspersonar i samband med prosjekt i trenæringa. Landbruks- og matdepartementet sikrar kvinner tilgang på rimeleg investeringskapital gjennom Bygdeutviklingsmidlane. Ifølgje retningslinjene er det høve til å positivt diskriminere det Underrepresenterte kjønn. Landbruks- og matdepartementet skal setje i gang eit program for rekruttering og likestilling i 2008. Rekrutteringsarbeidet er særleg retta mot kvinner for at fleire skal delta i og i tilknytning til landbruket. Noregs Bygdeungdomslag har ansvar for gjennomføringa av programmet. Landbruks- og matdepartementet skal utarbeide ein analyse av korleis media framstiller landbrukskvinnar, og korleis dette påverkar rolla hennar i landbruket.</p>
--	---	--	--	--

	<p><i>kvinnerettede tiltak i reindrifts-næringen, 29.10.2004</i></p> <p><i>Pressemelding LMD 20.12.2004</i> <i>Reindrift: Kvinnerettede tiltak evaluert</i></p> <p>På oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet har Agderforskning evaluert prosjektet Kvinnerettede tiltak i reindrifts-næringen.</p> <p>Denne evalueringen var et ledd i arbeidet med en fornyet likestillings-politikk i reindrifts-næringen, engasjerte Formålet med evalueringen var å få vurdert om strategiene og tiltakene for bruken av disse midlene bidrar til å sikre og øke kvinnes deltakelse i reindriften og reindriftsrelaterte aktiviteter, samt vurdere om det var behov for å endre strategier, virkemiddelbruk og administrativ organisering av ordningen.</p>	<p>støtte til overføring av tradisjonelle kunnskaper, samt å finansiere 10 kvinnenettverk på ulike steder i landet.</p> <p>Agder forskningens hovedkonklusjon var at virkemidlene har bidratt til økt aktivitet blant reindriftskvinnene, og at det var behov for denne type virkemidler. Det anbefales imidlertid en del omlegginger i bruken. Mor/barn opplæring har vært en sentral del i bruken av midlene. Evaluator foreslo at det tas en pause med tildeling av tilskudd til slik opplæring. Pausen burde benyttes til vurdering av alternative utforminger av opplæringen. Hensikten var å få til ordninger som gir større effekt av kunnskaps-overføringen. Angående kvinnenettverkene, slo rapporten fast at det kun var aktivitet i to som kunne karakteriseres som god. Fem hadde hatt liten aktivitet, mens tre hadde vært inaktive. Evalueringen anbefalte derfor at Reindriftsforvaltningen vurderte sin rolle i et videre arbeid med nettverkene,</p>	<p>LMD skal betre statistikkgrunnlaget og få fram kjønnsdelt informasjon knytt til inntekt fordelt på ulike næringer, og dessutan statistikk knytt til eighedsforhold og overdraging.</p> <p><i>Plan for meir likestilling i landbruket</i> Landbruks- og matdepartementet la i juli 2007 fram ein strategi for likestilling i landbruket. Målsetjinga er å auke eigardelen til kvinner, få fleire kvinner til å bli næringsutøvarar i landbruket og med i styre og dessutan å utvikle kunnskapsgrunnlaget knytt til kvinneleg deltaking i og i tilknytning til landbruket.</p> <p>I styringsdialogen mellom Landbruks- og matdepartementet og Innovasjon Norge blir det lagt vekt på informasjonsarbeid knytt til å spreie informasjon om næringsutvikling og det å motivere til dette. Det er naturleg å særleg rette merksemda mot kvinnelege entreprenørar.</p> <p>Landbruks- og matdepartementet la i 2007 fram ein strategi for næringsutvikling i og i tilknytning til landbruket: «Ta landet i bruk!». Målet er å skape nye og styrkje eksisterande arbeidsplassar i Bygde-Noreg. Strategien inneber mellom anna å satse på mat, økologi, treverk, bioenergi, grønt reiseliv og «Inn</p>
--	--	--	--

		<p>herunder om de skulle delta mer aktivt enn tidligere og hvordan de skulle delta.</p> <p>Evalueringsrapporten foreslo at det brude settes i gang en intern prosess i Reindriftsforvaltningen med formål å drøfte hvordan familie- og kvinnespørsmål kunne integreres bedre i det daglige arbeidet i Reindriftsforvaltningen. Anbefalingene i evalueringen ble gjennomgått, og de ble tatt med i forslagene fra arbeidsgruppen som vurderte ”Kvinnenes situasjon i reindriften i 2004”.</p>	<p>på tunet». Eit sentralt omsyn i strategien er å leggje til rette for at begge kjønn og aktørar i ulike livsfasar får gode moglegheiter til å utvikle lønnsam næring.</p> <p>Landbruks- og matdepartementet har sett i verk eit «Trebasert Innovasjons-program». I programmet blir Innovasjon Norge oppmoda til å ta i bruk moglegheitene som kan liggje i programmet, til å inkludere fleire kvinner som ressurspersonar i samband med prosjekt i trenæringa.</p> <p>Landbruks- og matdepartementet sikrar kvinner tilgang på rimeleg investeringskapital gjennom Bygdeutviklingsmidlane. Ifølgje retningslinjene er det høve til å positivt diskriminere det underrepresenterte kjønn.</p> <p>Landbruks- og matdepartementet skal setje i gang eit program for rekruttering og likestilling i 2008.</p> <p>Rekrutteringsarbeidet er særleg retta mot kvinner for at fleire skal delta i og i tilknytning til landbruket. Noregs Bygdeungdomslag har ansvar for gjennomføringa av programmet.</p> <p>Landbruks- og matdepartementet skal utarbeide ein analyse av korleis media framstiller landbrukskvinna, og korleis dette påverkar rolla hennar i landbruket.</p> <p>LMD skal betre statistikkgrunnlaget og få fram kjønnsdelt informasjon knytt til inntekt fordelt på ulike næringar,</p>
--	--	--	--

				<p>og dessutan statistikk knytt til eideomsforhold og overdraging.</p> <p>-Likestilling og rekruttering i landbruket 1997-98 Bredt sammensatt utvalg som så på likestilling og rekruttering til landbruket fram mot Jordbruksopp-gjøret 1998. Representanter i utvalget var fra Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukerlag, Landbrukssamvirkets Felleskontor, Norges Bygdeung-domslag, Norske 4 H, Norges Bondekvinne- lag, Norges Skogeierfor-bund, Jenter i skogbruket- JiS, Barne- og familiedep., Finans- og tolldep., Fylkesmannens landbruksavd., Kommunenes Sentralforbund, Kommunal- og regiondep., Kirke-, utdannings- og forskningsdep, Miljøverndep., Arbeids- og administrasjonsdep. og Landbruksdep.</p>
		<p>-Handlingsplan for meir entreprenørskap blant kvinner 2008:34 Felles satsning fra syv departementer, deriblant LMD <i>Verdiskapingsprogram for næringskombinasjonar i samiske strøk</i> Som oppfølging av Soria Moria-erklæringa vil regjeringa frå 2008 setje i verk eit verdiskapingsprogram for</p>		<p>-Handlingsplan for meir entreprenørskap blant kvinner 2008 Felles satsning fra syv departementer, deriblant LMD</p>

		<p>næringskombinasjonar i samiske strøk. Hovudmålsetjinga er å fremje levedyktige verksemdar og medverke til ei berekraftig utvikling i samiske samfunn. Gjennom programmet ønskje ein å utvikle ei tilrettelagd opplæring for etablerarar i samiske strøk, og ein tek sikte på å utvikle bransjekurs spesielt for kvinnelege næringsutøvarar. Det er planar om eit eige program for å stimulere til innovasjon og produktutvikling med basis i samisk kultur. Ønsket er å oppmode til vidareutvikling av samisk design og å initiere merkevarebygging knytt til produkt med basis i primærnæringane, slik at dei óg kan inngå som komponentar i småskalaturisme. I arbeidet med innhaldet i og organiseringa av programmet har regjeringa rådført seg med Sametinget. Programmet ble omtalt i stortingsmeldinga om norsk samepolitikk våren 2008.</p>		
	<p>Notat om reindriftskvinnenes rettsstilling John B. Henriksen 16.01.2001</p>	<p>Notatet begrenset seg hovudsakelig til juridiske spørsmål og problemstillinger som fremkom i møterapportene</p>		

	<p>Reindrifftsforvaltningen bestilte i 2000 juridisk faglig bistand til utarbeiding av notat av reindrifftskvinnens rettstilling. For advokatkontoret Geir Haugen utarbeidet advokatfullmektig John B. Henriksen notatet. Notatet skulle avklare, kartlegge problemstillinger og identifisere behov for å bedre kvinnenens stilling og styrke rettigheter for kvinner i denne næringen. Formålet var også å kartlegge om det var samsvar mellom lovverk og sedvane og samiske kvinners situasjon i reindrifften.</p>	<p>utarbeidet på bakgrunn av en rekke møter og seminarer som kvinnekonsulent i Reindrifftsforvaltningen avholdte med reindrifftskvinnene i de samiske reindrifftsområdene i 1999-2000.</p> <p>Notatet omhandler driftsenhetsvilkåret, likestilling mellom kjønnene, skatte- og avgiftsforhold, trygderett, familierett, arv, spørsmål om arbeidsmiljøloven gjelder i reindrifften, Grunnlovens § 110 a og folkeretten. Notatet er på norsk og samisk.</p>		
--	--	---	--	--

VEDLEGG 1: REINDRIFTSAVTALEN 01. 07.2010 – 30. 06.2011**Fordeling av avtalens ramme (mill. kroner)**

Post	Benevnelse	Avtalen 2009/2010	Forslag til Avtalen 2010/11
51	Reindriftens utviklingsfond	29,9	30,0
72	Organisasjonstilskudd	6,2	6,1
75	Direkte tilskudd	63,1	61,8
79	Velferdsordninger	1,8	3,1
Sum		101,0	101,0

Spesifikasjon av post 75: Kostnadssenkende og direkte tilskudd (mill. kroner):

Benevnelse	Avtalen 2009/1020	Avtalen 2010/2011
Distriktstilskudd	11,9	8,2
Produksjonspremie	23,1	25,8
Kalveslaktetilskudd	5,9	7,9
Tidligslaktetilskudd	4,5	2,0
Vest-Finmark tilskudd	6,0	6,0

Driftstilskudd	6,7	6,7
Ektefelletilskudd	3,0	3,4
Frakttilskudd	2,0	1,8
Sum	63,1	61,8

VEDLEGG 2: BUDSJETTOVERSIKT JORDBRUKSOPPGJØRET

Tabell. Utslag av avtalen og foreløpig budsjett 2011, mill. kroner

Post	Kapittel 1150	Budsjett 2010 mill. kr 1)	Endring mill. kr	Budsjett 2011 mill. kr 2)
50.11	Tilskudd til LUF 2)	982,753	31,900	1 014,653
50.12	Tilskudd til skadefondet for landbruksproduk- sjon	30,000	0,000	30,000
50	Fondsavsetninger	1 012,753	31,900	1 044,653
70.11	Avsetningstiltak	18,900	0,000	18,900
70.12	Tilskudd til råvareprisordninge n m.v.	249,100	-54,100	195,000
70.13	Eksportrestitusjon	1,600	-1,600	0,000
70	Markedsregule- ring, kan overføres	269,600	-55,700	213,900
73.11	Tilskudd til norsk ull	142,000	0,000	142,000
73.13	Pristilskudd melk	562,100	0,000	562,100
73.15	Pristilskudd kjøtt	660,800	-13,300	647,500
73.16	Distriktstilskudd egg	7,500	0,000	7,500
73.17	Distrikts- og kvalitetstilskudd på frukt, bær og gr.sak.	63,000	6,300	69,300
73.18	Fraktilskudd	246,200	68,000	314,200
73.19	Tilskudd til prisnedskrivning korn	407,700	0,000	407,700
73.20	Tilskudd til matkorn	86,300	0,000	86,300
73.21	Tilskudd til potetsprit	20,000	0,000	20,000

73	Pristilskudd (overslagsbevilgning)	2 195,600	61,000	2 256,600
74.11	Driftstilskudd, melkeproduksjon	1 104,000	84,300	1 188,300
74.14	Produksjonstilskudd, husdyr	2 186,000	43,200	2 229,200
74.16	Beitetilskudd	611,100	87,500	698,600
74.17	Areal- og kulturlandskaps-tilskudd	3 099,319	40,700	3 140,019
74.19	Regionale miljøprogram 4)	410,000	0,000	410,000
74.20	Tilskudd til økologisk jordbruk	116,200	20,800	137,000
74.22	Tilskudd til miljøvennlige spredemåter husdyrgjødsel	11,000	3,000	14,000
74	Direkte tilskudd, kan overføres	7 537,619	279,500	7 817,119
77.11	Tilskudd til dyreavl med mer	86,570	0,700	87,270
77.12	Tilskudd til frøavl med mer	7,520	0,000	7,520
77.13	Tilskudd til forsøksringer og teknisk planlegging	46,400	1,100	47,500
77.14	Tilskudd til pelsdyr	23,200	0,000	23,200
77.15	Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak	35,240	0,500	35,740
77.17	Tilskudd til fruktlager	9,000	1,000	10,000
77	Utviklingstiltak, kan overføres	207,930	3,300	211,230

78.11	Tilskudd til avløsning for ferie/fritid	1 121,269	52,300	1 173,569
78.12	Tilskudd til avløsning ved sykdom mv	173,600	12,700	186,300
78.13	Medlemsavgift til folketrygden	130,800	0,000	130,800
78.14	Tilskudd til sykepengeordning i jordbruket	88,000	0,000	88,000
78.15	Tilskudd til øvrige velferdstiltak	81,000	-2,000	79,000
78.16	Tilskudd til tidligpensjonsordning	110,035	-8,000	102,035
78	Velferdsordninger, kan overføres	1 704,704	55,000	1 759,704
Sum kapittel 1150	12 928,206	375,000		13 303,206
Post	Kapittel 4150	Budsjett 2010)	Endring	Budsjett 2011 2)
80	Markedsordningen for korn	53,150	0,000	53,150
Sum kapittel 4150	53,150	0,000		53,150
Netto kapittel 1150 og kapittel 4150	12 875,056	375,000		13 250,056

VEDLEGG 3: OVERSIKT OVER INNVILGNINGSRAMME FOR LUF 2010-2011

<i>Tabell 3.2 Oversikt over innvilgingsramme for LUF 2010 - 2011.</i>	Omdisp. midler 2010	2011	Endring 2010-2011
KSL Matmerk	46,0	46,0	-
Kompetanseprogramm	6,0	6,0	-

et i landbruket (KIL)				
Rekruttering, likestilling og kompetanse1)	20,0	4,5	20,0	-
Utviklingsprogram for matspesialiteter fra landbruket2)				
Fylkesvise bygdeutviklingsmidler	67,0	62,0		-5,0
Herav bedriftsretta midler (IN)	418,0	444,5		26,5
Herav utviklings- og tilretteleggingsmidler (FM)	353,0	384,5		31,5
Sentrale bygdeutviklingsmidler 3)	65,0	60,0		-5,0
Inn på Tunet	18,0	17,0		-1,0
Utviklingsprogram for grønt reiseliv	8,0	9,0		1,0
Mat langs Nasjonale Turistveger	18,0	18,0		-
Utviklingsprogram for innlandsfiske	2,0	2,0		-
Verdensarv	4,0	4,0		-
Skogbruk og bioenergi	3,0	3,0		-
Utviklingstiltak for geit/Friskere geiter	218,0	228,0		10,0
Forskning	15,0	15,0		-
E-sporing, fagpiloter4)	44,0	48,0		4,0
Nasjonalt beiteprosjekt	2,0	2,0		-
Fotråte - Prosjektet	6,5	5,0		-1,5
Friske føtter	2,0	-		-2,0
Sametingets midler til	2,0	3,0		1,0

næringsformål og konfliktforebyggende tiltak jordbruk/reindrifts)				
Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	120,0		115,0	-5,0
Investeringsstøtte til organisert beitebruk6)	6,0	2,0	11,0	5,0
Informasjons- og utviklingstiltak, miljø	10,0		10,0	-
Nasjonalt utviklingsprogram for klimatiltak	6,0		6,0	-
Utvalgte kulturlandskap	8,0		8,0	-
Andre utviklingstiltak i landbruket7)	4,5		3,5	-1,0
Morsa/Vestre Vansjø	1,0		-	-1,0
Utviklingstiltak innen økologisk landbruk	43,0		44,0	1,0
Sum LUF, tilskudd	1 098,0		1 130,0	32,0
Rentestøtte	69,3		69,3	-
Sum LUF, tilskudd og rentestøtte	1 167,3		1 199,3	32,0
Tilbakeførte reguleringsmidler 8)	5,0	1,5	5,0	-
Innvilgningsram me inkl. reguleringsmidler	1 172,3	8,0	1 204,3	32,0

VEDLEGG 4: LMD Strategi for likestilling i landbrukssektoren – Like reelle muligheter for menn og kvinner i landbrukssektoren juli 2007:26-30

6. MÅLSETTING OG RESULTATINDIKATORER

6.1 Målsetting

Kvinner og menn skal ha like reelle muligheter til eierskap, til å overta og bosette seg på landbrukseiendommer og til å drive næringsvirksomhet med basis i landbruket.

Kvinner og menn skal ha like reelle muligheter til innflytelse og makt i landbrukssektoren.

Det er et mål at det skal være full likestilling i landbruket. Full likestilling oppnås når hvert kjønn er representert med minst 40 pst. for hvert av målene.

6.2 Implementeringen av strategien

Strategien henvender seg til alle aktører innenfor landbrukssektoren: bønder/skogeiere, private næringsaktører, faglag, samvirkeorganisasjoner og virkemiddelapparatet sentralt, regionalt og lokalt. Likestilling i en sektor er avhengig av et aktivt arbeid fra alle hvor man tar i bruk kunnskap, holdningsskapende arbeid, informasjon samt økonomiske og juridiske virkemidler.

6.3 Rapportering og resultatindikatorer

Det er blitt definert tre hovedindikatorer for å måle utviklingen i likestillingen i landbrukssektoren. Disse indikatorene er:

- Kvinnens eierandel i landbrukssektoren
 - Fordelt på rene jord-, skog- og kombinerte eiendommer
- Kvinnens deltakelse i næringslivet i og i tilknytning til landbruket
 - Fordelt på næringsgrupper som skogbruk, tilleggsnæringer og jordbruk.
- Kvinnens innflytelse og makt i landbrukssektoren
 - Andel kvinner i styrene i samvirkebedriftene
 - Andel kvinner i styrende organer i faglagene

Det skal fortsatt rapporteres på de generelle indikatorene for likestilling i jordbruksoppjøret. I tillegg skal det rapporteres årlig på samme tidspunkt på tilsvarende indikatorer for skogbruk og tilleggsnæringer.

7. STRATEGIER FOR Å STYRKE LIKESTILLINGEN I LANDBRUKET

Hovedstrategiene er:

- 1. Øke kvinners eierandel av landbrukseiendommer og økt bosetting på landbrukseiendommer**
- 2. Øke kvinners deltakelse i næringslivet i og i tilknytning til landbruket**
- 3. Styrke kvinners innflytelse og makt i landbrukssektoren**

Disse strategiene er knyttet opp mot målsetningen for likestilling i landbruket. Under hver strategi finnes det ulike tiltak samt ansvarlige for gjennomføring av tiltaket. De ansvarlige for gjennomføringen av tiltakene deles inn i tre hovedgrupper:

- 1. Sentralt nivå* som inkluderer departementet, Statens landbruksforvaltning (SLF), Innovasjon Norge (IN) og fylkesmannen,
- 2. Partene i jordbruksoppjøret*
- 3. Faglagene*, samvirkeorganisasjonene og andre interesseorganisasjoner.

De ulike aktørene har ulike roller og samspill mellom aktørene og tiltakene kan bidra til å bedre likestillingssituasjonen og kjønnsrepresentasjon av kvinner i landbruket.

7.1 Øke kvinners eierandel i landbrukssektoren

Økt kvinnelig eierandel av landbrukseiendommer kan oppnås gjennom informasjonsarbeid, bevisstgjøring av unge samt stabile og gode rammebetingelser for næringen.

Sentralt skal det arbeides for å:

- **Fortsatt sikre kvinner tilgang på rimelig investeringskapital.**

I henhold til retningslinjene for Bygdeutviklingsmidlene har man anledning til positiv diskriminering av det underrepresenterte kjønn. En utvidelse av ordningen bør vurderes for å sikre kvinner tilgang på rimelig investeringskapital.

- **Gjennomgå Odelsloven og sikre likestilling mellom kvinner og menn, uavhengig av alder.**

Odelsloven er et av de viktigste instrumentene for rekruttering til

landbrukseiendommer og det er derfor viktig å sikre full likestilling mellom kjønnene, også for de født før 1965. Odelstingsproposisjon om endringer i odelsloven skal etter planen legges frem for Stortinget i løpet av 2007, og i dette arbeidet må likestillingsspørsmålet vurderes.

- **En forskningspolitikk som fokuserer på likestilling og kjønn, og at kjønnsforskningen også inkluderer landbrukssektoren.**

Det er viktig at kjønnsperspektivet blir tatt med i alle utredninger og forskningsprosjekter. I den generelle likestillingsforskningen er det viktig at landbruket tas med, slik at man synliggjør landbrukskvinnens bidrag til næringen og derigjennom iverksette gode og treffsikre tiltak for å bedre likestillingen i næringen.

- **Samarbeid med Statistisk sentralbyrå for å bedre statistikken på makronivå, slik at den omfatter de eiendommene som faller utenfor resultatkontrollen**

SSB arbeider med eiendomsregisteret for å forbedre denne statistikken.

Strategi for likestilling i landbrukssektoren 28

Partene i jordbruksoppjøret bes vurdere å:

- **Sette av ressurser til rekrutteringsarbeid, spesielt rettet mot jenter**

Det er viktig å sikre en god og bred rekruttering til næringen for at den skal være levedyktig på sikt. Et godt rekrutteringsarbeid krever ressurser, og avtalepartene bes sette av ressurser til et slikt prosjektarbeid.

- **Øremerke deler av forskningsmidlene til likestillingsforskning, spesielt til rekruttering**

Det har blitt gjennomført to undersøkelser om rekruttering til landbrukseiendommer gjennom odelsloven i henholdsvis 1996 og i 2002. For å følge utviklingen er det nødvendig med en oppfølgingsundersøkelse for å få informasjon om hvilke faktorer som gjør at odelsbarn tar over landbrukseiendommer. I tillegg vil det være viktig å få mer informasjon om rekrutteringen utenfor rammen av odelsloven. Det foreslås derfor at partene i jordbruksoppjøret setter av midler til å gjennomføre disse to utredningene.

Faglagene skal bidra med:

- **Informasjons- og rekrutteringsarbeid rettet mot både foreldregenerasjonen og de som rekrutteres**

For å sikre rekruttering er det viktig å drive et aktivt rekrutteringsarbeid, spesielt rettet mot jenter og kvinner, for å få flere kvinnelige eiere av landbrukseiendommer. Det er

viktig å frembringe informasjon om næringen, samt identifisere forbilder som kan komme med råd og veiledning.

7.2 Øke kvinners deltakelse i næringslivet i og i tilknytning til landbruket

Informasjonsarbeid, økonomiske og juridiske tiltak samt gode rammebetingelser er vesentlige faktorer i dette arbeidet.

Sentralt skal det arbeides for;

• Å kunne registrere to navn på søknadsskjemaet for produksjonstilskudd

Søknadsskjemaet for produksjonstilskudd skal etter gjeldende regelverk undertegnes av kun den ene person som forplikter selskapet. Dersom en annen person har skrevet under søknaden, kan den bli avvist. Årsaken til dette er Brønnøysundregisterenes regler om at kun én person kan stå som ansvarlig, og dette gjelder uavhengig av organisasjonsform. Statens landbruksforvaltning (SLF) vil ta opp dette kravet med Brønnøysundregistrene, og om bestemmelsene kan endres slik at begge ektefeller / samboeres navn kan føres på skjemaet. Dersom det ikke skjer noen endring med henblikk på registrenes krav til undertegning av søknadsskjemaet bør SLF gjennomføre en separat vurdering av å innføre adgang for ”medbrukere” til å undertegne skjemaet. Dette slik at begge ektefeller/samboere får mulighet til å skrive under søknaden om tilskudd. Det er viktig at dette gjøres i fellesskap, slik at begge har kjennskap til søknadsdata og kan være med i vurderingen av tilskuddstildelingen til foretaket.

• Å bedre velferdsordninger, spesielt når det gjelder foreldrepenger på linje med ordningene for arbeidstakere

Det vil bli viktig å samarbeide med andre departementer for å se hvordan man kan bedre trygdeordninger for selvstendig næringsdrivende.

• Arbeide for å styrke kvinners rolle i samdrifter

Det er nødvendig at det rettes større oppmerksomhet mot kvinners deltakelse i samdrifter, både under oppstart, men også i den daglige drifta. Norges Vel bør

Strategi for likestilling i landbrukssektoren 29

oppfordres til å se spesielt på dette i sitt arbeid med samdrifter og å rapportere på resultatene av sine vurderinger.

Partene i jordbruksoppjøret bes vurdere å:

• Innføre støtte til unge bønder under 35 år med større beløp til kvinner enn til menn

Økt bevissthet rundt rekruttering er et viktig hjelpemiddel for å bedre kjønnsbalansen i næringen, og det vil også styrke næringen generelt sett dersom det kommer inn flere

unge mennesker i næringen.

- **Arbeide for samme trygderettigheter som arbeidstakere**

Selvstendig næringsdrivende i jordbruket har i dag en bedre situasjon enn andre selvstendige næringsdrivende på grunn av den kollektive sykeforsikringen. Imidlertid er det ønskelig å sikre selvstendige næringsdrivende sykepenger og omsorgspenger på lik linje med arbeidstakere.

- **Avsette forskningsmidler over jordbruksavtalen for å**

- *Utrede samdriftenes effekt på likestillingen i landbruket*

Det er gjort relativt få utredninger på dette området, men disse viser at kvinner ikke er aktivt med i samdrifter. Det er viktig å forstå hvorfor kvinner ikke deltar i samdrifter og hvordan samdrifter bedre kan tilpasses kvinners ønsker og behov. Ved økt kunnskap, kan man sette inn de rette tiltakene for at også kvinner skal være interesserte i deltakelse i samdrifter.

- *Utrede mulighetene for en Landbrukssparingsordning for ungdom (LSU)*

Det er i dag mulig å få skattefradrag ved sparing til bolig for ungdom under 34 år. En tilsvarende ordning for de som skal ta over landbrukseiendommer kan virke motiverende for de som skal ta over.

- *Utvikling og gjennomføring av kompetansehevende tiltak tilrettelagt for kvinner*

- **Oppdatere statistikk når det gjelder likestilling**

Det fins i dag ingen kjønnsdelt informasjon om omsetning i landbruksforetak. Omsetning er et bedre mål på størrelsen på et landbruksforetak enn areal og det kan gi nyttig informasjon om hvilke foretak kvinner eier og hvor de satser.

Faglagene og andre interesseorganisasjoner skal:

- **Arbeide for å styrke landbruksnæringens status både blant yrkesutøverne av begge kjønn og i samfunnet generelt**

Et positivt inntrykk av næringen og framtidsutsiktene er en viktig forutsetning for rekruttering. Det er viktig med informasjon om næringen, fordeler og utfordringer den står ovenfor, både mot yrkesutøverne og samfunnet ellers.

- **Drive aktivt holdningsskapende arbeid og nettverksarbeid**

Et godt faglig miljø er viktig for at unge skal overta landbrukseiendommer og drive aktivt landbruk. Faglagene har en viktig informasjonsrolle og bør arbeide for å skape gode nettverk slik at næringen sikres rekruttering.

7.3 Øke kvinners innflytelse og makt i landbrukssektoren

Det er viktig å vie likestilling stor oppmerksomhet og det er behov for et vedvarende kontinuerlig arbeid for å oppnå resultater, også når resultatene kommer og deler av målene nås.

LMD Strategi for likestilling i landbrukssektoren – Like reelle muligheter for menn og kvinner i landbrukssektoren juli 2007:32

	Formål	Arbeidstakers rettigheter	Selvstendig næringsdrivendes rettigheter ***	Jordbrukets-rettigheter
Sykepenger under svangerskap	Kompensere for bortfall av arbeidsinntekt hvis gravid kvinne er arbeidsufør som følge av svangerskapsrelatert sykdom	Som ved annen type sykemelding, er dekningen 100% fra 1.sykedag begrenset til 6G* Folketrygden kan dekke arbeidsgivers utgifter i arbeids-giverperioden ved svangerskapsrelatert sykefravær	65% etter 16 dager Selvstendig næringsdrivende kan, mot å betale for en egen tilleggsforsikring, oppnå 65% eller 100% fra første dag	100% av 6G etter 16. dager
Svangerskaps-penger	Sikre inntekt hvis gravid kvinne må slutte i arbeid pga risiko for fosterets utvikling	100% fra risiko er konstatert og ev. helt fram til fødselspengeperioden starter	65% i tilsvarende periode som for arbeidstaker	100% dekning
Foreldrepenger	Sikre inntekt for foreldre i forbindelse med fødsel og adopsjon	Foreldrepenger ytes med 100 pst. i 44 uker eller 80 pst. i 54 uker	Foreldrepengedekning gis med 100/80 pst. i 44/54 uker. Dekningsgraden for selvstendig næringsdrivende beregnes ut fra 65 pst. av inntektsgrunnlaget**	100 % dekning
Omsorgspenger	Kompensere for bortfall av arbeidsinntekt ved kortvarig fravær som følge av barns sykdom	Rett til lønn i 10 dager fra arbeidsgiver Ut over 10 dager fra fylketrygden for enslig forsørger, foreldre med minst tre barn eller med kronisk syke barn	Ikke rett Ikke rett	Ikke rett Ikke rett
Pleiepenger og opplæringspenger	Kompensere for bortfall av arbeidsinntekt ved fravær ved alvorlig sykdom hos barn	100% i en periode som i enkelte tilfeller kan vare over flere år	65% i tilsvarende periode som for arbeidstakere	100% dekning fra 1. dag

*Begrensningen på 6G gjelder alle ordningene

**For selvstendig næringsdrivende som velger foreldrepenger med 80 pst. dekningsgrad i 53 uker, vil årlig fødselspengegrunnlag ikke overstige 80 pst. av 6G, dvs. ca. 183 000 kroner (2004).
***Selvstendig næringsdrivende kan, mot å tegne og betale for en egen tilleggsforsikring, oppnå like høy dekning som arbeidstakere.